

Dünya Malına Önem Vermemek

Elhamdülillâhi rabbi'l-âlemin.

es-Salâtu ve's-selâmu alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîne Muhammedin ve âlihi ve sahibihî ecmaîn ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.

Emma bâ'd:

Fa'lemû eyyühe'l-ihvân fe-inne efdale'l-kitâbi kitâbullah ve efdale'l-hedyi hedyû seyyidinâ Muhammedin sallallahu aleyhi ve sellem. Ve şerre'l-umûri muhdesâtuhâ ve külle muhdesin bid'ah ve külle bid'atin dalâleh ve külle dalâletin ve sâhibihâ fi'n-nâr. Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi sallallahu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

لَيْكُنْ بَلَاغُ أَحَدِكُمْ مِنَ الدُّنْيَا مِثْلَ زَادِ الرَّاِكِبِ
حَتَّى يَلْقَانِي

Li yekün belâğu ehadiküm mine'd-dünyâ misle zâdi'r-râkibi hattâ yelkânî.

Sadaka Resûlullah fî mâ kâl ev kemâ kâl.

Çok aziz ve muhterem müslüman kardeşlerim!

Allahu Teâlâ hazretlerinin selamı, rahmeti, bereketi cümleminizin üzerine olsun. Allahu Teâlâ hazretleri Ramazan'ın feyz ü bereketinden cümlemizi müstefiz eylesin. Cümleminizi iki cihanın saadetine nail eylesin.

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem hazretlerinin mübarek hadislerinden bir demet üzerinde mütealalarda bulunacağız, mânasını anlayacağız.

Hadîs-i şerîf zühd hakkındadır. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri Selmânü'l-Fârisî *radıyallahu anh*'ın bize naklettiğine göre buyurmuş ki;

Li yekûn. “Olsun.”

Ne?

Belâğu ehadiküm. “Sizden birinizin eline geçen, elindeki yiyeceği, tutup eline aldığı, sahip olduğu mal, mülk, dünya metaı olsun...”
Mine'd-dünyâ. “Dünyalıktan, dünyadan sizden birinizin elde ettiği, elinde tuttuğu şey olsun.”

Ne kadar olsun?

Misle zâdi'r-râkibi hattâ yelkânî. “Bir süvarinin, bir yolcunun bir ata veya deveye, bineğe binip de yola çıkan kimsenin yanına

aldığı azık misâli, onun kadar, onun gibi olsun.
Bana kavuşuncaya kadar!”

İlk önce hadisin râvisi ile ilgili hususu nakledelim:

Selmânü'l-Fârisî.

Fârisî ne demek?

Farslı, İranlı demek.

İran neresi Hicaz neresi?!..

O zamana göre çok büyük, uzak mesafeler. Bu şahıs İranlı olduğu hâlde Peygamber Efendimiz'in ashabından olmuş.

Nasıl olmuş?

Uzun, güzel, ibretli bir hikâyesi vardır ki onu kısaca anlatalım:

Selmânü'l-Fârisî kendi memleketinde bir ağanın oğluymuş. İhkan derler; babası bir çiftlik ağası, bir köy ağası, bir hatırlı şahıs imiş; onun oğluymuş. Babası oğlunu çok severmiş ve çok korur kollarmış. Dışarıda kendisine bir zarar gelmesin diye dışarıya bırakmazmış.

Ateşe taparlarmış. Zerdüştler, ateşperestler ateşe taparlar. Azerbaycan'da hiç sönmeyen ateşleri varmış. Demek ki o zaman

petrolü yakıyorlardı. Babası ateşe tapan bir dindeymiş.

Bir gün nasıl olmuşsa bir yerden babasının evine gelirken bir ibadethanenin önünden geçmiş. O devirde o zaman daha İslâm gelmiş değil. Hristiyanların papazlarını kilisede ibadet edişini görmüş. Bakmış, hiç görmediği bir şey; hayran kalmış ve onlarla irtibat kurmuş. Onların ibadetlerini beğenmiş. Ateşe tapmaya benzemediğini anlamış. Hak din, Hz. İsa *aleyhisselam*'ın tebliğ etmiş olduğu din! Beğenmiş, kendisinden daha üstün olduğunu anlamış. Sonunda ahbaplık ede ede onlarla ünsiyet peyda etmiş. Bu dinin, o devir için hak din olan Hristiyanlığın daha uygun bir din olduğunu anlamış. Ateşperestliği bırakmış, hristiyanların yanına girmiş. Kiliselerde ibadetle meşgul olmuş.

Bir papaz vefat ettikten sonra onun vefatı sırasında sorarmış:

“Siz vefat ediyorsunuz efendim, bana kimi tavsiye edersiniz? Bu hak dini güzelce yaşayıp takvâ üzere ömür süren kim var, kimi tavsiye edersiniz?”

O da dermiş ki;

“Bu devirde artık iyi insanlar, Allah’a iyi kulluk eden insanlar azaldı. Ama filanca memlekette, şehirde bir arkadaşım vardı, o iyi bir kimsedir. Sana onu tavsiye ederim. Git onun yanında yaşa!..”

Böylece Selmânü’l-Fârisî diyar diyar gezmiş. Rivayete göre Bursa’daki Uludağ’ın karşı tarafında bir yer var, tavsiyelerle oraya kadar gelmiş, Bursa civarına da gelmiş. Hâlâ oralarda Selmânü’l-Fârisî hazretlerinin menkıbeleri söylenir. Ben o köylere, Bursa’nın biraz Marmara tarafına yakın köylerine gittim. İki hörgüç gibi tepe bir yer var. “İşte burası Selmânü’l-Fârisî’nin makamıdır.” dediler. Oraya geldiği zaman bir papazla yağmur duasına çıkmışlar. Dua etmiş, yağmur yağmış. Oradan bunun hak, doğru yol üzere olduğu anlaşılmış.

Neticede Peygamber Efendimiz’in Hicaz’da zuhur edeceğini kendisine bildirmiş.

Müteaddit defalar söyledim. Çünkü Kur’ân-ı Kerîm’de âyet-i kerîmeler de var. Herkes de bunu biliyor. Bazı hristiyanlar da kendi kitaplarının izahlarında yazmışlar. Müslüman olmuş papazlar da zikrediyorlar ki;

Müslümanlık hakkında Allahu Teâlâ hazretleri hem yahudilere hem hristiyanlara hem başka ümmetlere bilgi vermiş: “İleride böyle bir peygamber gelecek. Onun zamanına yetişeniniz olursa ona tâbi olun, ona yardımcı olun, ona karşı gelmeyin!..” diye tavsiyelerde bulunmuş. “Böyle bir peygamber gelecek, böyle bir peygamberin vasıfları şöyle şöyle olacak...” diye beklerlermiş.

Hakikaten de ben eski kitaplardan, İslâmlıktan önce yazılmış kitaplardan çekilmiş fotoğraflar, onların aslî yazılarıyla yazılmış yazılar gördüm, onların tercümelerini okudum: “iki tarafı taşlık, kayalık olan bir şehirden çıkacak, iki defa, üç defa harp edecek...” diye eski kitaplarda Peygamber Efendimiz’i anlatan kayıtlar var.

Kur’ân-ı Kerîm de buna şahit. Kur’ân-ı Kerîm’in sûrelerinde de, Tevrat’ta ve İncil’de bizim Peygamberimiz’den ve bizim ümmetimizden bahsedildiği söyleniyor. Mesela Fetih sûresinin âyetlerinde, Saff sûresinin âyetlerinde buna benzer yerlerde bildiriliyor.

Neticede onlar o zamanlar böyle bir peygamber çıkacak diye bekliyorlardı. En son

yanında çalıştığı, beraber bulunduğu, ilim öğrendiği kimse demiş ki;

“Artık tavsiye edeceğim bir kimse kalmadı, kime seni tavsiye edeyim? Yalnız âhir zaman peygamberinin çıkması yaklaştı. Sen Hicaz’a git, o taraflarda olacak!”

Neticede Hicaz’a geliyor. Onun alametlerini de, vasıflarını da; “Arkasında keklik yumurtası kadar bir beni olacak. Kendisi sadaka almayacak ama hediye kabul edebilecek...” diye bilmiş, kitaplarda okutmuşlar, öğrenmiş.

Peygamber Efendimiz Medine’ye geldiği zaman, bir gün duyunca; “Bakalım bu bizim beklediğimiz zât-ı muhterem mi?” diye bir tabak almış, Peygamber Efendimiz’in huzuruna götürmüştü. Demiştir ki;

“Bu sadakadır, buyurun.”

Ondan sonra ne yaptığına dikkat etmiş. Peygamber Efendimiz etrafındaki fakara kimselere, sahabeden kimselere “Buyurun, yiyin.” demiştir, kendisi hiç almamış. Bakmış ki denilene uygun. Bir başka sefer bir tabak hurma götürmüştü; “Yâ Resûlallah, bu hediyemdir.”

demiş. Efendimiz teşekkür etmiş, hem kendisi yemiş hem başkalarına yedirmiş.

Sonra; “Nasıl görürüm, acaba sırtında bir alameti var mı, bizim kitaplarda yazan alâmet bu zatın sırtında var mı, bu o zât mı?..” diye merak edermiş. Meclisinde sırtına sırtına dolanırmış, arka tarafa doğru döner döner bakmak istermiş.

O zamanlar dikişli elbiseler yok; üste bir örtü, alta bir örtü... Terzilik, iplik iğne hangi fabrikada imal edilecek?.. Tabii öyle şeyler yok. Üst taraf var, alt taraf var. Üste rida deniliyor, alta izar deniliyor. Bazen hafif bir dikişli de olabiliyor ama bizim anladığımız mâ-nada değil.

Peygamber Efendimiz, üstündeki ridasını mübarek omzundan aşağı kaydırıvermiş. Bakmış fazla arkasında dolanıyor, arka taraftan ille bir şey görmek istiyor.

Tabii peygamber, Allah'ın hak resûlü, onun niyetini biliyor. Sonra onun müslüman olacağı Allahu Teâlâ tarafından kendisine bildirilmiştir.

Keklik yumurtası gibi o beni, iki küreği arasındaki beni görünsün diye kaydırıvermiş.

Selmânü'l-Fârisî; eskiden beri iyi niyetle ömrünü geçirmiş, çok mübarek muhterem bir zât. Allah şefaatine nail etsin. Selmânü'l-Fârisî *radıyallahu anh* bizim silsilemizin de bağlı olduğu kimsedir.

Bu zât-ı muhterem rahatsızlanmış. Rahatsızlanınca Sa'd b. Ebî Vakkâs olsa gerek, babasının adı zikredilmiyor, sadece Sa'd deniliyor. O zât-ı muhterem Selmânü'l-Fârisî hastalandı diye onun ziyaretine gelmiş.

دَخَلَ سَعْدٌ عَلَى سَلْمَانَ يَعُودُهُ , قَالَ: فَبِكَيْ , فَقَالَ لَهُ
سَعْدٌ: مَا يُبْكِيكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ؟ تُوَفِّي رَسُولُ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ عَنْكَ رَاضٍ , وَتَرِدُ عَلَيْهِ
الْحَوْضَ الْمَوْرُودَ , وَتَلْقَى أَصْحَابَكَ , قَالَ: فَقَالَ
سَلْمَانُ: أَمَا إِنِّي لَا أَبْكِي جَزَعًا مِنَ الْمَوْتِ , وَلَا
حِرْصًا عَلَى الدُّنْيَا , وَلَكِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ عَهْدَ إِلَيْنَا عَهْدًا , فَقَالَ: “ لِيَكُنْ بُلْغَةٌ أَحَدِكُمْ
مِنَ الدُّنْيَا مِثْلَ زَادِ الرَّكِبِ “ , وَحَوْلِي هَذِهِ

الْأَسَاوِدِ, وَإِنَّمَا حَوْلَهُ إِجَانَةٌ وَجَفْنَةٌ وَمِطْهَرَةٌ, قَالَ:
فَقَالَ لَهُ سَعْدٌ: يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ, اعْهَدْ إِلَيْنَا بِعَهْدٍ
نَأْخُذُهُ بِعُدَّكَ, قَالَ: فَقَالَ لَهُ: يَا سَعْدُ, إِذَا ذَكَرَ اللَّهُ عِنْدَ
هَمِّكَ إِذَا هَمَمْتَ, وَعِنْدَ يَدِكَ إِذَا قَسَمْتَ, وَعِنْدَ
حُكْمِكَ إِذَا حَكَمْتَ

Şöyle devam ediyor:

Enne Sad'en kadime alâ Selmâni yeûduhû. “Sa’d Selman’ı hastalığında ziyaret etmeye geldi.” *Fe bekâ.* “Selmânü’l-Fârisî ağladı.”

Selmânü’l-Fârisî hasta; gözyaşı dökmüş, ağlamış. Onun üzerine;

Fe kâle sa’dün mâ yübkîke. “Sa’d dedi ki; ne sebep seni ağlatıyor? Neden ağlıyorsun, ortada hangi sebep var?” *Tüvüffiye resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ve hüve anke râdın.* “Resûlullah âhirete göçtü, vefat etti; senden razıydı, daha ne istiyorsun, Resûlullah senden hoşnuttu.” *Ve teridü aleyhi’l-havdâ.* “İnşaallah sen de âhirete göçersen Havz-ı Kevser’inin başına gideceksin, Resûlullah’ın yanına gideceksin.” *Ve telkâ ashâbeke.*

“Orada dostlarına kavuşacaksın, Resûlullah’la, ashâb-ı kirâmın senden evvel vefat etmiş olanlarıyla kavuşacaksın; ne ağlıyorsun, ne korkuyorsun?” diye soruyor.

Onun üzerine Selmânü’l-Fârisî buyurmuş ki;

Mâ ebkî ceza’an ani’l-mevti. “Ölümden korktuğumdan, çekindiğimden ağlamıyorum. Derdim o değil, ölümden korktuğumdan ağlamıyorum.” *Ve lâ hırsen âle’d-dünyâ.* “Dünya hayatına da çok merakım var da ona hırsla bağlıyım da ondan da ağlıyor değilim.”

Dünya hayatına da bir hırsım, hevesim yok. Ölümden de korkmuyorum. Ağlayışımın sebebi ne ölümden korkmak ne de dünyaya sımsıkı hırsla bağlılığım; ikisi de değil! *Velâkinne resûlallah ahide ileynâ li-yekûn burkate ehadiküm mine’d-dünyâ kezâdi’r-râkî.* “Fakat Resûlullah bizimle ahd ü peyman eylemişti ki sizden birinizin yiyimi, içimi, elindeki varlığı dünyadan bir binekli yolcunun yanında taşıdığı yol azığı kadar olsun. Fazla şeye heves etmeyin, demişti. Ona ağlıyorum!” *Ve havli hâzihi’l-esâra.* “Şu etrafımdakilere bak.” diyor.

Kâle. “Ravi diyor ki;” *Ve innemâ havlehû*. “Etrafında dediği neler var?” *Innemâ havlehû icânetün*. “Bir leğen var.” *Ve cehnetün*. “Bir tencere var.” *Ve matharatün*. “Bir su kabı var.”

Başka bir şey de yok. Gözyaşı döktüğü bu.

Fe kâle sa’dun e ahide ileynâ. “Resûlullah hakikaten böyle ahd ü peyman etmiş miydi, böyle demiş miydi? Çok mal edinmeyin, heves etmeyin. Yanınızda bir süvarinin yol azığı kadar olsun, fazlasını aldırmayın demiş miydi?” diye soruyor.

Onun üzerine Selmânü’l-Fârisî ona bakıp diyor ki;

Yâ sa’d üzürullâhe inde hemmike izâ hememte. “Ey Sa’d! Bir şeye himmet edip gayret edip giriştiğin zaman Allah’ı an, yaptığın işe dikkat et!” *Ve inde yedike izâ kasepte*. “Bir şeyi taksim ettiğin zaman, elini uzattığında Allah’ı an!” *Ve inde hükmike izâ hakemte*. “Bir şey hakkında hüküm verdiğin zaman Allah’ı hatırla, an; yaptığın işi Allah’ı düşününe düşününe yap!” diye tavsiyede bulunmuş.

Uzun bir rivayet. [Ahmed Ziyâüddin Gümüşhanevî] Hocamız uzun konuşmaların bu kadar kısmını almış.

Demek ki kendisinin yanına gelince o mübarek ağlamış. Ama dünyaya bağlılığından, ölümden korktuğundan değil! “Etrafımda mal mülk çoktur. Ben Resûlullah bize ahdetmişti: ‘Dünyaya çok heves etmeyin, pek mal toplamayın!’ demişti de şimdi benim yanımda da bu kadar mal var...” diye ona ağlamış.

Biz ne yapacağız, bizim hâlimiz ne olacak?

İhtiyaç tamamdır. Depolarımız doludur, bir yıllık yiyecek vardır. Herkesin evinde buzdolabı vardır, en aşağı bir haftalık gıdası vardır. Kilerde pirinçler, fasulyeler, nohutlar... her şey boldur. Elhamdülillah, eş-şükrü lillah. İyi, güzel, bol olmasına hadi bir şey demeyelim.

Hayır?

Hayrı yapmaz. Hayra elini uzatmaz.

Malının fazlasını sarf et, infak eyle!.. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* bir hadîs-i şerîflerinde buyurmuşlar ki;

“Herkes hakkında Allahu Teâlâ hazretleri aralarında tercüman bulunmadan yüz yüze gelip hükmedecek! Hiç tercümana hacet olmadan her kul hakkında hükmedecek!”

Allahu Teâlâ hazretlerinin huzuruna herkes çıkacak, yüz yüze Allahu Teâlâ hazretleri onun hakkında hükmedecek, diyor.

“Kişi sağına bakacak, dünyada işlediği amellerden başka bir şey görmeyecek. Soluna bakacak, dünyada işlediği amellerden başka bir şey görmeyecek. Önüne bakacak, karşısında bütün dehşetiyle, haşmetiyle cehennemi görecek! Cehennem karşısında, sağında solunda işlediğinden başka bir şey yok! Kendisine bir medet yok, başka bir şey yok; yalnız işlediği ameller var!”

a. Kendinizi Ateşten Koruyun!

Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* onun arkasından bunları anlattıktan sonra diyor ki;

“Allah’tan korkun yarım hurma vererek bile olsa, cehennem ateşinden kendinizi koruyun yarım hurma vererek bile olsa!”

Onların hurmaları filan azdı da ondan “yarım hurma bile” diyor.

“Fakir de olsan zengin de olsan, bir hurmanın tamamını vermesen bile yarısını bile versen yine bir hayır hasenât yapın, sadaka verin, iyilik yapın, cömert olun da şu cehennem ateşinden kendinizi koruyun!” diyor.

Cömertlik çok önemli, fevkalâde mühim!

Cömertliğin faydası ne?

Öteki insanların derdi diniyor. Afganistan’da binlerce aç var. Afrika’da binlerce insan var, açlıktan ölüyor. Bizim memleketimizde binlerce muhtaç insan vardır. İnsan arasa bulur. Nice derdini söylemeyen, iffetli, namuslu, haysiyetli, şerefli insan vardır ki ne kadar muhtaçtır kim bilir! Açlıktan çoluk çocuğu verem oluyordur. Onun için onlara yardım elini uzatmak lazım. Çok hizmet etmek, kesenin ağzını açmak lazım. Paraları depo etmekle, biriktirmekle bu işlerde iyi netice alınmaz!

Peygamber Efendimiz bir hadîs-i şerîfnde buyurdular ki;

“Sizden hanginiz mirasçısının malını kendi malından daha çok sevmekte?”

Tabii böyle bir soru sorulunca anlamıyorlar. Diyorlar ki;

“Yâ Resûlallah! Hepimiz kendi malımızı daha çok severiz. Daha çok koruruz, kollarız. Kendi malımızı daha çok severiz, mirasçınıninkiyle ilgilenmeyiz.”

Önce can!

“Önce kendi malımıza bakarız, bu sözü anlayamadık...” demek istiyorlar. Diyor ki;

“Hayır öyle değil! Siz umumiyetle mirasçının malını daha çok seversiniz!”

Kendi malınızı sevmezsiniz, demek istiyor.

“Nasıl?” diyorlar. Diyor ki;

“Senin infak edip sadaka verip tasadduk edip hayatında hayr u hasenât yaptığın senin malındır.”

O parayı sarf ettin mi o senin oldu. Çünkü sevabını kazandın, senin defterine işlendi, bitti.

Beklettiğın, depo ettiğın, kasada, sandıkta, bankada, hesapta kitapta sakladığın mirasçuya kalmayacak mı?

Harcamıyorsun, hayır yapmıyorsun; mirasçuya kalacak! Demek ki sen mirasçının malını daha çok seviyorsun.

Ne kadar güzel anlatıyor!

Bir gün de eve gelmiş. Sabahleyin bir koyun veya bir kuzu kesmişler. Resûlullah Efendimiz validelerimizden birisine soruyor:

“Kestiğımızden ne kaldı?”

“Bir ön kol kaldı, kürek. Her tarafını fukaraya, muhtaçlara, dostlara dağıttık. Bir ön [kol] kaldı.”

“Hayır, demek ki bir ön kol hariç hepsi bizim olmuş! Hepsi bize kalmış!” diyor.

Demek ki insanın sarf ettiği, infak ettiği, dağıttığı kendisinin oluyor. Yiyip içtiği veya harcamadığı artık kendisinin sayılmıyor.

Haşr sûresinin sonundaki âyet-i kerîmeleri her sabah okuruz. Allahu Teâlâ hazretleri ne buyuruyor:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَلْتَنْظُرْ نَفْسٌ مَّا
قَدَّمَتْ لِغَدٍ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ

*Yâ eyyühellezîne âmenû ittekullâh ve'l-
tenzur nefsün mâ kaddemet liğad.* “Ey iman
edenler! Allah’tan korkun, sakının. İnsan
yarına buradan ne gönderdiğine, şimdiden ne
hazırlayıp o tarafa sevk ettiğine baksın!”
Vettekullâh “Allah’tan korkun, Allah’tan
sakının, çekinin; elim azabı, ikabı vardır! *İn-
nallâhe habîrün bimâ ta’melûn.*¹ Sizin
yaptıklarınızdan hakkıyla haberdardır. Hiçbir
şey gizli kalmıyor!” buyuruyor.

Cömert olacağız. Ccenneti istiyorsak Al-
lah’ın rızasını istiyorsak bu sıkılıkla, bu el
sıklılığıyla, bu cimrilikle olmaz. Cömert
olacaksın, vereceksin!

Dürüş kazan ye yedir

Bir gönül ele getir

Kendin çalış çabala, kendin de ye
başkasına da yedir. Eşe dosta ziyafet çek.
Yakınlarına, çoluk çocuğuna, akrabana yardım

¹ 59/Haşr, 18.

et. Kendine lazım olanı al, fazlasını başkasına ver.

[Dinimiz] çok fazla depo etmeyi sevmemiş, bizim dinimizde öyle şey yok. Efendimiz infak etmeyi, dağıtmayı tavsiye etmiş. Hatta bir gece yanında eğer para kalmışsa sabaha çıkmasını diye kalkıp geceleyin dağıttığı bile olurmuş.

Biz öyle yapmıyoruz, hep depo ediyoruz! Kendi zâtımdan, kendi nefsimden, kendi zalim nefsimden başlayarak söylüyorum ki biz cömert değiliz! Çok depo etmeye meraklıyız. Bir evimiz vardır, bir tane daha alırsınız: “Bunun kirası gelsin...” Bir tane daha alırsınız: “Bunun da kirası, bir kira yetmez...” Bir tane daha alırsınız. Boğazda evimiz vardır, adada ev isteriz...

Niye?

Bu manzara dağ başında, ötekisi deniz kenarında olsun diye!

Hayra sarf etmiyoruz.

Çok sevdiğim bir talebem, hocaefendi geldi, Diyanet'ten de bana kağıt getirmiş. Bu arkadaşımızı Tunceli'ye vazifelendirmişler.

Tunceli neresi?

Dođu Anadolu'nun ortasında bir yer. Tunceli, mâlum yanından demiryolu filan geçiyor. “Genç” diye istasyonu filan var. Erzurum'a gidenler filan bilirler.

Tunceli'de vazifeye gitmiş, “Hiç cami yok hocam, hiç cami yok!” diyor. “Şimdi beş tane cami yapmaya giriştik.” diyor.

Allah razı olsun. Mü'min ne yapıyor, nasıl gayretli oluyor! Bir gitti; oraya bir Ramazanlığa gitti, Ramazan'da vaaz etmeye gitti. Şimdi pürtelaş kalkmış buraya gelmiş. “Beş tane camiye başladık hocam, cemaate söyler misiniz?..” diyor.

Memnuniyetle tabii. Kim Allah rızası için bir cami yaparsa Allah cennette onun mukabilinde köşk ihsan edecek!

Bu paralar ne olacak?

“Evlada bırakalım, rahat etsin!”

Yahu baban sana bıraktı mı? Sen kendin kazandın, çabaladın, zengin oldun... Harca biraz, âhireti kazan! Allah evladına da verir, merak etme! Zaten sen tasadduk ettin mi senin malın budanmış ağaç gibi oluyor. Daha çok mahsul verir, merak etme!

Resûlullah; “Vallahi tasadduktan, infaktan mal azalmaz!” diyor, yemin ediyor. Ben etmiyorum, Resûlullah yemin ederek söylüyor. Okuyunca benim çok dikkatimi çekti: “Vallahi tasadduk etmekten, infak etmekten mal azalmaz!” diyor. Biraz cömert olalım. Vermeyi öğrenelim. Hepimiz hep almaya alışmışız: “Herkes bize versin, ceplerimiz dolsun, ihtiyaç fazlası cebimizden taşsın...”

Hiç unutmuyorum, bir kere Beyazıt Camii’nden çıktım. Meczup gibi bir adam vardı ama meczup muydu değil miydi, neydi bilmiyorum, paraları nereye de sarf ediyordu. Herhalde biraz içkiye, kumara da sarf edebilir. Cemaatten para istiyor. Ben de çocuğum, vaazı dinledim, dışarıya çıktım. Cemaatten birisi, demek ki durumunu biliyor; “Ya utansana, şu cebine bak!” dedi. Ben de bir cebine baktım; ceketinin cebi para, o kadar dolu ki ağzı kapanmıyor, açık kalmış! Hâlâ bizden para istiyor, edepsizlik!

Hâlbuki Medine-i Münevvere’de anlattılar:

İki misâli mukayese edin! İnsandan insana ne fark var!

Medine-i Münevvere’de birisi; “Burada hayır yapmak sevaptır.” diye gitmiş eline paraları destelemiş, fukaraya para vermeye bir fakire gelmiş vermiş. Fakir diyor ki;

“İstemem, geriye paranı al.”

“Niye?” diyor.

“Az önce birisi bana verdi, bugünlük rızkım tamam. İstemem, başkasına ver.” diyor.

Hey mübarek toprak! Fakirine bile bak, fakirine bak! “Bugünlük tamam.” diyor, yarına Allah Kerîm.

“Bugünlük tamam. Başkasını bul, başkasına ver!”

“Parayı verecek insan buluncaya kadar zorluk çektim.” diyor.

Biz de depo ediyoruz. Ceplerimiz o Beyazıt’ın önünde dilenen insan gibi para doludur. Vermiyoruz!

Ramazan, mübarek, sevabı çok; ver, ver hayra gitsin, sarf olsun, paralar hayra sarf olsun!

Tunceli’de hiç cami yokmuş.

Bizim memleketimize yakışır mı?

%99'u müslüman olan bir memlekette bir şehirde cami olmasın, köylerinde hiç cami olmasın?!.. Cami olmayınca ezan olmaz, ezan olmayınca bereket olmaz, hayır olmaz. Oradaki insanlar cahil kalır. Cahil kalınca birbirlerini yerler. O, anarşinin kaynağıdır!

Sen bu camileri sadece taş toprak mı sanıyorsun?

Bütün bu memlekette hayır u hasenâtı bu camilerin içindeki sizin gibi bizim gibi insanlar, Allah'tan korkan insanlar yapıyor.

Ada'da, Moda'da, plajda eğlenenler mi yapıyor?

Camiyi yine bunlar yapıyor, bu fukara yapıyor; 50-100 lira kendi alınının teriyle kazandığı parasından yaptığı hayırlarla yapıyor. Hacca gidiyor. Biraz parası oldu mu hemen akli fikri hacca gitmek. Birazcık parası oldu mu hemen bir hayır yapayım, bir çeşme yapayım, köyüme bir şey getireyim...

Neden?

İmandan, iman oldu mu hayır oluyor! Cömert olacağız. Çok fazla mal mülk depo etmeye bakmamamız lazım.

Yapıyoruz yapmıyoruz, ayrı!

Tenbîhü'l-gâfilîn kitabında *Emr-i mâruf nehy-i münker* [bâbında] okudum ki;

“Bir insan kendisi yapmıyorsa bile hakkı söylesin!”

Ben sizin hepinizden daha kusurlu bir insanım ama dinimiz cömert olmayı emrediyor. Ben yapıyorum, yapamıyorum; ayrı! Ben nasihatleri tutuyorum tutamıyorum, siz tutun! Allah size yüksek dereceler versin. Sizin duanızla bize de inşaallah dereceler verir, iyi oluruz, hepimiz iyi oluruz. Yalnız cömert olacağız, cömert olacağız. Allah yolunda malımızı infak edeceğiz, sarf edeceğiz, tasadduk edeceğiz.

Selmânü'l-Fârisî; Resûlullah Efendimiz'in ridasını açıp da üstüne örtüp de *Selmânü minnî ehle'l-beyti*, “Selman benden, benim aile efradımdan!” dediği bir mübarek zât. Bu Selmânü'l-Fârisî öyle iltifat ettiği zât.

Ağlamış. Etrafında da bir leğen var bir tencere var. Eşyası yine çok değil. Bir leğen var, bir tencere var, bir de su koyacak matası, testisi var veyahut abdest alacak ibrik

gibi bir şeyi var. Onları da çok sayıyor mübarek!

Resûlullah da âhirete öyle göçtü. Yanında çok şey bir şey yoktu. Öyle büyük mal mülk bırakmadı. İsteseydi dünyayı alırdı. İsteseydi İran şahından zengin olurdu. İstemedi. Malı yanında tutmadı. Birisine sürüyü verdi: “Sürünün tamamı bize kalsın da bir koyun versem yeter.” demedi.

Bedevinin birisi bir kabileden gelmiş, geçerken bakıyor; bir sürü, güzel hayvanlar...

“Aman ne kadar güzel sürü yâ Resûlallah!” demiş.

“Çok mu beğendin?” diyor.

“Çok beğendim.”

“Al, sana verdim hepsini, hepsini sana verdim.”

“Hepsini mi yâ Resûlallah?”

“Hepsini verdim.”

Sürüyü önüne katmış. Sabahleyin çıplak çıktığı kabilesinden akşam gürül gürül sürüyü süre süre kabileye gelmiş.

“Ya ne bu?!..” demişler. Demiş ki;

“Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem- fakirlikten korkmayan insanın veriřiyle veriyor!”

Allah’ın resûlü tabii, Allah’a imanı tam! Cömertliğin ne kadar kıymetli şey olduğunu biliyor. Bize numune oluyor. Önce kendisi veriyor. Onu diyen insan tabii böyle de der.

“Sizden birinizin yanında olacak para pul, yiyecek içecek, mülk bir yolcunun yanında taşıdığı azık kadar olsun!” der. Biz diyemeyiz. Korkarız.

Nasıl diyelim?

Kendimiz yapamıyoruz ki! O der. Çünkü hayatında tatbik etmiş, numune-i imtisal olmuş.

Geçenlerde bir alimin kitabını okuyorum, biraz gülesim geldi. Allah hepimizi ıslah eylesin. Peygamber Efendimiz dünyadan i’raz eylemiş. Dünyaya itibar etmemiş. Dünya malına da bakmamış. Eline geçeni vermiş. Allah’a iyi kulluk etmeye çalışmış ve Allahu Teâlâ hazretlerinin yoluna malını mülkünü harcamaya çalışmış ve bizi de teşvik etmiş: “Zahid

olun, dünyaya itibar etmeyin! Mal mülk toplamaya bakmayın! Allah yolunda çalışmaya bakın, Allah yolunda hayr u hasenât yapmaya bakın!..” diye hep herkesi hayr u hasenata teşvik etmiş.

Nerede, “Dünyaya değer vermeyin, çok mal toplamaya bakmayın!..” filan diye bir [ifade] varsa aşağıya bir dipnot yazmış, sayfanın altına bir not düşmüş: “İşte bunun mânası şudur da budur da...” filan. Kıvırttırıyor, kıvrıyor!

Yahu Resûlullah malı sevmiyor işte, bunun ötesi yok! Kaç tane delille çıkıyor. Sen istediğin kadar tevil etmeye uğraş. Resûlullah malı sevmiyor. Bize de “Sevmeyin, şu dünyayı gönlünüzden atın!” diyor.

“Hiç mal mülk sahibi olmayacak mıyız?”

Ol ama hayr u hasenâtını yap, vazifeni bil!

Adam çocuğunun sünnet düğününe milyonlar harcıyor. Bir bak, Tunceli’de cami yok! Yahu çocuğunu hastanede sünnet ettir, hiç kimseyi çağırma, caiz. Sana fetva vereyim: Olur! Ama şu Tunceli’de cami yaparsan sen ölürsün, senden sonra sevaplar sana gelir.

Neden gelir?

Cami yaptırmışsın, içinde ibadet edildikçe gelir. Hayra sarf etmesini bilmeliyiz. Hayra sarf ettikçe Allahu Teâlâ hazretleri yine verir.

Ölçüsünü koymuş.

Cömertliğin ölçüsü nedir?

Cömertliğin ölçüsü bir kere insanın zekâtını verebilmesidir! Cömertliğin ölçüsü odur. Zekâtını vermeyen insan cimridir, pintidir, nekestir.

[Zekâtın ölçüsü] kırkta birdir. Nisaba bağlı olduktan sonra kırkta birini zekât verecek. Ama dikkat edin, o asgarî hudududur. “Daha fazla veremezsin, yasak!” mânasına değil. “Bundan aşağı verme yasak!” demek. Ondan çok verebilirsin ve verdiği sana yarayacak. Vermediğin, tembellik ettiğin, kusur ettiğin şeyden Allah hesap soracak. Bu zekâttan insana hesap sorulacak!

Onlar kendi hayatlarında dünyaya değer vermemişler.

Düşünün, elinizi vicdanınıza koyun: Bizim bu devirde yaşayan ulema mı İslâm’ı daha iyi

bilir -Allah aşkına doğru söyleyin- Resûlullah'ın ashâbı mı İslâm'ı daha iyi bilir?

Resûlullah'ın yanında yaşayanlar daha iyi bilir!

Selmânü'l-Fârisî'yi Irak'ta bir şehre vali gönderiyorlar. Konak gösteriyorlar: “Efendim, buyurun...”

“Bana öyle yer gerekmez.” diyor. Sakin küçük bir kulubeciğe [yerleşiyor]. Abdullah b. Mes'ûd, daha başka sahabe-i kirâm, hepsi böyle, hepsi mütevazı yaşamışlar.

[Mehmed Zahid Kotku] Hocamız bir menkabe anlatmıştı. Bir tanesi, şehrin valisi ama çok sade giyiniyor, demek ki gösterişsiz giyiniyor. Adamın birisi o şehre Şam'dan mal getirmiş. Diyelim ki Kûfe şehri veya o devirde Basra şehri. Herhalde o zaman Basra vardı, daha Kûfe yoktu. Basra şehri, Basra valisi. Adam mal getirmiş. Etrafına bakınmış, çuvalı taşıyacak bir kimse yok. Bakmış, kenarda bir mütevazı kılıklı bir kimse var.

“Gel buraya!” demiş.

Yanına gitmiş.

“Sırtlan şu çuvalı” demiş. Der, adam zengin, parasını verecek. Parası olan insan tepeden konuşur.

“Sırtlan” demiş.

“Peki” demiş, sırtlamış.

“Şuraya kadar götüreceğiz.” demiş.

Yolda giderken gelen geçen çuvalın altındaki adama *es-Selâmu aleyküm yâ emire'l-mü'minîn* diyor. Adam bir duymuş, iki duymuş. “Yanlış mı duydum...” filan. Bir de sonradan işin farkına varmış ki vay! Şehrin valisine çuval taşıttırıyor!

Kim taşıttırabilir, hangi valiye kim taşıttırabilmiş?

Muhtara bile taşıttıramazsın. Taşıyor. Taşıttırmak değil, kendisi taşıyor. Mütevazı olduğu için taşıyor.

“Aman efendim, elinizi bırakıp ayağınızı öpeyim. Ben bir hata ettim, sizin vali olduğunuzu bilemedim,; aman rica ediyorum çuvalı bırakın...”

“Yok, aldığım şeyi bitireyim, yerine kadar götüreyim.” demiş.

Mütevazı insanlar. Hayatı böyle anlamışlar. Dünya malına kıymet vermemiş, üstüne başına önem vermemiş. Allah'ın rızasına önem vermiş!

Hz. Ömer *radıyallahu anh* bir yere vali göndermiş. Ne kadar hizmet gördüyse dönmüş. Döndüğü zaman [valiye] bakıyor, ne kadar malı ne kadar mülkü var? Giyimine kuşamına bakıyor: Gönderdiği gibi! “Elhamdulillah, valilikten, idarecilikten, başkanlıktan bozulmamış!” diyor. Ellerin altından hazineler akıyordu. Beldeleri fethediyorlardı, ganimetler akıyordu. Hazineler paylaşılıyordu. Ona rağmen öyle gelmiş, öyle göçmüşler.

Bir tanesine “Bunları ihtiyaçlarınızda kullanırsınız.” diye bilmem kaç bin altın göndermiş. O altınları alan sahabe hemen hizmetçisini, kölesini çağırmış: “Al şu kadarını şu eve götür, şu kadarını şu eve götür, şu kadarını şu eve götür, şu kadarını şu eve götür...”

Bu parayı gönderen halife de bakalım o paraları ne yapacak diye tahkike bir adam göndermiş. O da gitmiş bakmış ki para akşama bitmiş. Her şeye tevzi edilmiş. Başka bir sahabeye göndermiş. O da aynı şekilde; “Bunu

şunun evine gönderin, hadi bakalım oğlum, gel, yine, tekrar, hadi bunu şunun evine gönder...” Gelen paraları üç bin altın, beş bin altın, dirhem dinar... Hemen tevzi edivermişler. Hz. Ömer; “Elhamdülillah.” demiş, sevinmiş. Adam; “Bana Hz. Ömer kayıtsız şartsız para gönderdi, ben bunu cebime depo edeyim.” demiyor. Hemen tevzi ediyor. O devirde anlayışları öyleymiş.

Allah aç mı bırakmış, açık mı, muhtaç mı bırakmış?..

Hâşâ, sümme hâşâ! Allahu Teâlâ hazretleri *Ekremü'l-ekremîn*.

Sen bir iyilik yapacaksın, altında mı kalır?

İnsanlar kalmak istemez. Sözümü mâruz görün:

Bir insan bir insanın yaptığı iyiliğinin altında kalmak ister mi?

İnsan, bir iyilik yapana iyilik yapmak ister. O Allahu Teâlâ hazretleri, kâinatın sahibi!

Sen O'nun için tasadduk ediyorsun, O seni mahrum bırakır mı? Sen tasadduk edince malının azalacağına hiç aklın kesiyor mu?

İşte onları bildikleri için ağlamış. “Ölüm-
den korkumdan ağlamıyorum yâ Sa’d veya dü-
nyaya hırsımdan da!”

Ne olacak; iki paralık dünya, hepimiz
bırakıp gideceğiz! Allah bize akıl fikir versin.
Bırakıp gideceğimiz yere öyle sıkı sarılıyoruz ki
tırnaklarımızı geçirmişiz, dişlerimizi
geçirmişiz. Ayırmak istiyorlar, ayrılmıyoruz.
Kene gibi yapışmışız...

Ne olacak?

Bırakıp gideceksin, o tarafa şimdiden
hazırlık yap! Ne götüreceksen, orada sana ne
lazımsa! Sağına bakacaksın, yaptığın amelden
başka bir şey göremeyeceksin. Soluna ba-
kacaksın, yaptığın amelden başka bir şey
göremeyeceksin. Karşında cehennem!.. Buyur
bakalım! İşte Resûlullah söylüyor. Başına o za-
man geleceğine şimdiden duydun, ona göre
hareket et! Yabancıya vermekten çekiniyorsan
akrabana ver, çocuğuna ver. Çocuğun yoksul-
luk çekiyor, sen burada para depo ediyorsun.
Umumiyetle böyle oluyor da ben böyle sen
diye söylüyorum, benim kusuruma bakmayın.

Allahu Teâlâ hazretleri hepimize gönül cömertliği versin. Vermenin, cömertlik etmenin kıymetine, tadına cümlemizi erdiresin. Etrafa hayr u hasenât yapıp da sevap kazanan, âhirete büyük azıklarla giden kimselerden eylesin.

[Ramazan], sadakanın çok sevaplarla mukabele gördüğü bir aydır. İnsan başka ayda yaptığı hayırların karşılığını alacak. Ama Ramazan'da kat kat fazla alır. Aman gözünüzü açın, gafil olmayın da Allahu Teâlâ hazretlerinin rızasını kazanmaya muvaffak olun! Bir dahaki Ramazan'a çıkamayız belki, diye düşünün! İnşallah çok Ramazanlar görürsünüz, görürüz sıhhatle, afiyetle, saadetle, selametle, iyi günler olarak, müslümanlara hoş hâlli olarak hep görürüz. Ama sen yine çıkmayacağım bil! Bir dahaki Ramazan'a ya yetişemezsem diye bu Ramazan'da iyi, kâmil bir insan olmayı sağlamaya çalış!

b. Cuma Gününün Fazileti

لَيْلَةُ الْجُمُعَةِ وَيَوْمُ الْجُمُعَةِ أَرْبَعٌ وَعِشْرُونَ سَاعَةً، لِلَّهِ
تَعَالَى فِي كُلِّ سَاعَةٍ سِتْمِائَةِ أَلْفٍ عَتِيقٍ مِنَ النَّارِ،

كُلُّهُمْ قَدْ اسْتَوْجَبُوا النَّارَ.

Leyletü'l-cumuati ve yevmü'l-cumuati erbaun ve ısrûne sâaten lillâhi teâlâ fî külli sâatin minhâ sittu mîeti elfi atîkîn mine'n-nâri küllühüm kad istevcebü'n-nâr.

Enes b. Mâlik *radiyallahu anh'*ten rivayet olunmuş Cumayı metheden bir hadîs-i şerîf.

Cuma kıymetli bir zamandır. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* buyuruyor ki;

“Cuma gecesi ve cuma günü” diyor.

“Allah Allah, niye cuma gecesini önce söyledi de cuma gününü sonra söyledi acaba?..”

Ne diyor?

Leyletü'l-cumuati ve yevmü'l-cumuati.

Niye geceyi önce söyledi acaba?

Çünkü cuma gecesi perşembe akşamı ezan okunduğu zaman başlar, Cuma gecesi başladı. Perşembe akşamüstü *Allahu ekber Allahu ekber* dedi mi bizim şeriatimize göre perşembe bitti. Perşembe bitti; cuma başladı, cumanın gecesi başladı. Cumanın yatsısını

kılacağız. Sonra cumanın sabahı olacak, sabahını kılacağız. Cumanın öğlenini kılacağız. Cuma namazını o zaman kılacağız. İkindisini kılacağız. İkindiden sonra da cuma bitecek. Cuma günü akşam ezan okundu mu artık cumartesi başlayacak. Onun için hadîs-i şerîfte ilk önce *leyletü'l-cumuati* dedi.

“Cumanın gecesi ve gündüzü, ikisi beraber, yirmi dört saattir.”

Günün yirmi dört saat olması meselesi nereden çıkmış?

Hadise dayanıyormuş. Elhamdülillah. Her şeyin menşei okudukça ortaya çıkıyor. İlim ne kadar güzel! Peygamber Efendimiz, “Yirmi dört saattir!” diyor.

Lillâhi teâlâ fî külli sâatin minhâ sittu mîeti elfi atîkîn mine'n-nâri küllühüm kad istevcebü'n-nâr. “Bu yirmi dört saatin her birinde Allahu Teâlâ hazretleri cehennemden altı yüz bin kimseyi -hepsi cehennemi hak etmişken- âzat eder!”

Cuma günü böyle kıymetli bir gündür. Cumaya dair çok hadîs-i şerîfler var. Hani bir tanesinin senedine ta'n eylesen; “Canım bunun

senedinde Őu zayıf Şahıs var, bu hadis kuvvetli mi zayıf mı?..” desen bile çok hadıs-i Őerıfler var ki cuma günü kıymetli bir gündür. Cuma gününe hürmet edin! Cuma günü haftada bir gelen m’minlerin bayramıdır. Giyinin, kuŐanın, gsl abdesti alın, tertemiz; cuma namazına itibar edin! Bayram günümüz bizim; lalettayın bir gün, sıradan bir gün değil! Gecesi gündüzü rahmetin saçıldığı, hayırların kazanıldığı bir zaman! Hürmet edin! Mnevı bir Şey. Hürmet ederseniz siz de karşılığını görürsünüz. Resûlullah Efendimiz’e Salt u selmı çok edin!

Namazları cemaatle kılmaya çalıŐın; yatsısını, sabahını kaçırmamaya çalıŐın!

Neden?

Peygamber Efendimiz; “Bir insan yatsı namazını cemaatle kılsa geceyi ibadet etmiş gibi sevap verecek!” diyor. Allah böyle sevap verir. “Sabahı kılsa gündüzü ibadetle geçirmiş gibi ecir verecek!” diye bildiriyor. Yani bizimki kurnazlık. Hiç olmazsa o vakitleri cemaatle kılalım da nasıl olsa bütün gün ibadet edemiyoruz, etmiş gibi ecir alalım diye

hadîs-i şerîflerden faydalanarak bu hayrı elde edelim.

İnsan gece abdestli yatarsa gece abdestli yatan bir insan sanki bütün gece sabaha kadar hiç uyumamış, ibadet etmiş gibi sevap kazanır! Abdest alın, dört rekât namaz kılın, öyle yatın! Madem böyledir.

Sabaha kadar uyumadan ibadet etmeyi Hiç denediniz mi acaba?

Belki içinizde deneyenler vardır tabii, hüsn-ü zan edeceğiz. Ama zordur, kolay değil. İnsanın uykusu gelir, başı önüne düşmeye başlar, kıldığı rekâtları şaşırırmaya başlar. Ama böyle kolaydan abdest alır yatarsa öyle oluyor, o sevap kazanılıyor. Onun için bu gibi şeylerden istifade edin. Cumaya hürmet edin, hayrını bereketini görürsünüz!

c. İçkinin Başka İsimle İçilmesi

لَيَشْرَبَنَّ نَاسٌ مِنْ أُمَّتِي الْخَمْرَ يُسَمُّونَهَا بِغَيْرِ

اسْمِهَا، وَيُضْرَبُ عَلَى رُؤُوسِهِمْ بِالْمَعَارِفِ

وَالْقَيْنَاتِ، يَخْسِفُ اللَّهُ بِهِمُ الْأَرْضَ، وَيَجْعَلُ مِنْهُمْ

الْقِرَدَةَ وَالْخَنَازِيرَ

Le yeşrebenne nâsü min ümmetî el-hamrâ yüsemmeñehâ bi-gayri'smihâ ve yudrabu alâ ruûsihim bi'l-meâzifi ve'l-kaynâti yahsifullâhu bihimü'l-arza ve yec'alü minhümü'l-kiradete ve'l-hanâzîr.

Bu hadîs-i şerîf-i şöyle can kulağıyla bir dinleyin!

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* peygamberdir, Allah'ın resûlüdür; nasıl bizim zamanımıza ait şeyleri de söylüyor. Kendi zamanına ait şeyleri söylese de istikbale ait şeyleri bilmeseydi sıradan bir insan olurdu. Dikkat edin, Resûlullah Efendimiz buyuruyor ki;

Le yeşrebenne'n-nâsü min ümmetî el-hamrâ. “Ümmetimden bir grup insan mutlaka ve mutlaka içkiyi içecek!”

Nasıl içecek?

Allah Allah! Kur'ân-ı Kerîm'de içki yasak değil mi, haram değil mi, nasıl içecek?..

Sebebini de söylüyor: *Yüsemmeñehâ bi-gayri'smihâ.* “İsminden gayri bir isim takıp içecekler!”

“Şarap” desen; “Ha, şarap haram!”

“Bira?”

“Helal.”

Şu?

“Helal; o zikredilmemiş.”

Öyle uyduracaklar.

Hâlbuki Peygamber Efendimiz oradan da hiç kaçacak nokta bırakmamış: “Sarhoşluk veren her şey içkidir!” diyor, adı ne olursa olsun. Başka hadîs-i şerîfleri var:

İçtiğin zaman aklın gidiyor mu, sarhoş oluyor musun, arabayı devirebilir misin, direksiyonda şaşırır mısın, yolda yalpalar mısın?.. Ne içersen iç, üzüm suyu bile deseler!..

“Efendim bu üzüm suyu, üstünde damgası var.”

İçtiğin zaman sarhoşlanıyorsan o bozulmuş demektir. Sarhoşluk veren her şey içkidir ve haramdır! Peygamber Efendimiz;

“Adını başka koyacaklar da öyle içecekler!” diyor. Bak nasıl zamanımızın [hastalığını] söylüyor.

“Efendim alkolsüz bira çıkmış da, bilmem şunuymuş da bunuymuş da...”

Geçenlerde askerî bir hastanede, Gülhane’de ulemâ, profesörler; “Bira büyük bir afettir, memleketimizi sardı, gençleri alkolik yapıyor!” diye toplandı. Uğraştık didindik, önünde duramadık. “Bira içkidir, gazoz gibi değildir!” diye [büfelerde] satılmamasına çok uğraştık. Mesela şimdi büfelerde gazoz gibi satılıyor.

Otomobil tamirine gidiyorum. Çocuk çırak, öğle tatilinde gidiyor iki tane sandviç alıyor, bir tane de bira şişesi alıyor, lakır lakır onu içiyor.

“Adını değiştirip içecekler!”

Bizim köyde bir söz vardır: “Kedi enciğini yiyeceği zaman fareye benzetir.” derler. Bunlar da içkiyi içecekler, adını eğişik koyuyorlar, öyle yapıyorlar. Sonra;

Yudrabu alâ ruûsihim bi’l-meâzifi ve’l-kaynâti. “Başlarının üstünde de tefler çalınacak ve şarkıcı kadınlar da şarkı okuyacaklar.”

Bak gazinoların manzarasını ne güzel tasvir ediyor.

Resûlullah zamanında gazino var mıydı?

Yoktu ama insanın gözünden perde kalkmış olursa, Allah'ın resûlü olunca olacakları böyle bildirir. Yaa işte böyle!

Yahsifullâhi bihimü'l-arz. “Allah onları yere geçirecek, yerin içine batıracak!”

Yere geçirmekten maksat yerin dibine batıracak.

Hiç böyle şey olmuş mu?

Lut Gölü'nün kenarında, Lut *aleyhisselam*'ın zamanında, eski tarihlerde iki tane büyük şehir vardı, tarih kitapları yazar: Sodom şehri, Gomore şehri.

Git bakalım şimdi Lut Gölü'nün kenarında o şehirler var mı?

Tarih kitapları yazıyor, Lut Gölü'nün kenarında iki tane şehir: Sodom, Gomore. Ama Lut kavminin o kötü amelini işliyorlarmış. Allah yerin dibine geçirdi. Yok! Geçende bir mecmuada bir makale okudum: “İşte şurada bir burun var, izleri var, şöyle olabilir böyle

olabilir, şuradan batırılmış olabilir...” diyor
Yerini aşağı yukarı tahmin ediyorlar.

Allahu Teâlâ hazretleri batırır mı?

Hiç batmış şey duymadın mı, görmedin mi?

Elbet batırır. Evini, barkını yerin dibine maddaten de batırabilir. Haliç kenarında bizim babamızın dükkânının önünde bir han vardı. Bir sabah gidiyorlar, han yok!

Ne oldu?

Haliç’in içine devrilmiş gitmiş. Koca han! Bereket geceleyin devrilmiş, gündüzleyin devrilseydi içindekilerle beraber ne facialar olacaktı.

Allah yapar mı?

Yapar!

Maddaten böyle insanları yerin dibine geçirebilir mi?

Eviyle de geçirir kendisini de geçirir. Cezalandırmaya kâdir. *Azîzü’n-züntikâm*; intikam sahibi, dilediğini yapmaya kudretli Allahu Teâlâ hazretleri, dilerse yapar. Sonra;

Ve yec'alü minhümü'l-kiradete ve'l-hanâzîr. “Onları yeryüzüne geçirecek ve onlardan maymunlar ve hınzırlar yapacak!”

Allah Allah!

Şekli değişip de insan maymun mu olacak, domuz mu, hınzır mı olacak?

O da olur, bilmeyiz. Bu söz böyle, o da olur. Huyu da öyle olur; maymun gibi, domuz gibi olur. Öyle yapınca öyle olur. O da mümkün. Bilmeyiz ki!..

Bir keresinde Peygamber Efendimiz buyurmuş ki;

“Yetmiş yıldır cehenneme yuvarlanan bir taş şimdi dibini buldu.”

İnsan; “Haa demek ki cehennem ne kadar derin ki yukarıdan bir taş atıyorsun, taş yetmiş yıl aşağı doğru gidiyor, şimdi dibini buldu, tangırdadı demek ki...” diye düşünüyor. Biraz sonra bir haber gelmiş: “Yetmiş yıllık bir müşrik kâfir ölmüş.” Demek ki hayatı boyunca cehenneme doğru yuvarlanan bir taş gibiymiş. Kalbi taş gibi, demek ki kendisi de taş gibiymiş, cehenneme doğru yuvarlanıyormuş.

Buna teşbih; benzetme, remiz yoluyla anlatma derler.

O da olabilir. O içkiyi içenler, başlarında çalgı çaldıranlar, kadın şarkıcıları dinleyenleri Allah yerin dibine geçirecek. Belki “alçaltacak” mânasına. Ondan sonra onlardan maymunlar ve domuzlar yapacak. Belki maymun gibi huylara [sahip olacaklar]. Taklitçi olacaklar, [güzel huyları] bırakacaklar. Ondan sonra domuz gibi karısını kıskanmaz, yağlanıp semirir. Başka müslümanların, başka insanların derdiyle dertlenmez. Gamsız, odun gibi, odundan taştan beter insan! O mânaya da gelebilir, bilemeyiz. Belki de şekli de değişir. Her şeye kâdir, hiçbir şeye itirazımız yok!

İltica edip yalvarır yakarınız: “Yâ Rabbi affet. O kardeşlerimizi ıslah et, akıl fikir ver.”

Ne olacak, Allah’ın bir sürü helali varken ne diye harama dalıyorsun?

Hiç meşrubat kalmadı mı?

Ben hiç içki aramıyorum. Elhamdülillah çeşit çeşit meyve suları, meyveler, sebzeler, gıdalar, tatlılar, tuzlular...

Bu kadar helali var da ne diye gelip illa Allah'a âsi olursun be hey zalim, be hey şaşkın! Bu kadar helal gıda var, memleketimiz bolluk içinde yüzüyor; ne diye ille harama saparsın, niye ille Allah'a âsi olursun? Akıl mı?!..

Yâ Rabbi akıl ver, bu kardeşlerimizi ıslah eyle! Bu kardeşlerimizin anaları-babaları müslümandı. Bunlar o ana-babalar kimisinin adına “Nureddin” demiştir, kimisinin adına “Seyfeddin” demiştir... Anası-babası güzel temennilerle kimisine “Ahmed” demiştir kimisine “Hüseyin” demiştir, güzel isimler koymuştur. Belki kulaklarına ezan okuyarak büyötmüştür. Belki küçükken, çoğunun yanına yanaşıyorsun, adam dinsiz, biraz bastırıyorsun, söyleyecek sözü kalmıyor; “Ben de müslümandım.” diyor, “Benim durumum fena değildi. Küçükken Âmme cüzünü hatmettim, dedem müftüydü, babam vaizdi...” diyor. O bakımdan Allah ıslah etsin!

Kimseye bir şey demiyoruz, günahı ayıplamıyoruz. Günahkâra da hayır dua ediyoruz. Ama siz bu günahlara düşmeyin, böyle şaklabanlık etmeyin! İçki içkidir, insanın

aklını aldı mı adı ne olursa olsun dinimizde yeri yoktur. Adına ne derlerse desinler; likör, viski, bira, şarap, konyak, votka, cin, rom vs. bildiğimiz bilmediğimiz. Öyle müptelaları var ki!

Askerlikte içki içmek yasak! Yedek subay okulunda, yassı şişeleri arka cebine saklamış, geliyor yine orada da içiyor. Allah kurtarsın. Allah akıl fikir versin! Bize de İslâm için çalışma şevki versin; duyuralım, anlatalım.

Biz haklıyız, biz güzeliz, biz sıhhatin tarafını tutuyoruz. Biz aklın, mantığın, nizamın tarafını tutuyoruz. Allah bize de çalışma şevki versin. Allah bizi maymun, domuz suretine getirtmesin. Gazabına, azabına uğratmasın. Hatalarımızı lütf u keremiyle ıslah eylesin. Bize hidayet eylesin. Rızasına uygun yolda, rızasına uygun edepli kullar eylesin. Böyle güzel güzel ömür sürmeyi nasip etsin.

d. Cuma Namazının Terk Edilmesi

Sanki gazete haberi gibi bir hadîs-i şerîf. Sanki Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz aramızda sağ da filanca şehirden bize haber göndermiş, bizim bir kusurumuzu duymuş da bir haber göndermiş gibi hadîs-i şerîfe dikkat edin:

لَيَنْتَهِيَنَّ أَقْوَامٌ عَنْ وَدْعِهِمُ الْجُمُعَاتِ، أَوْ لَيَخْتَمَنَّ
اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ، ثُمَّ لَيَكُونَنَّ مِنَ الْغَافِلِينَ

Le yentehiyenne akvâmun an vedahimi'l-cumu'âti ev le yehtimennellâhü alâ kulûbihim ev le sümme le yekûnenne mine'l-gâfilîn.

Le yentehiyenne akvâmun an vedihimü'l-cumu'âti ev le yehtimennellâhü. “Kavimler, birtakım insanlar, gruplar muhakkak ve muhakkak son verecekler, vazgeçecekler, bırakacaklar, terk edecekler, nihayete erdirecekler!”

Neden vazgeçecekler?

An vedahimi'l-cumû'âti. “Cuma namazlarını terk edecekler!”

“Onu bıraksınlar, bırakacaklar.”

Bırakmazlarsa?..

Ev le yehtimennellâhü alâ kulûbihim. “Ya bırakacaklar veyahut da Allah kalplerini mühürleyecek!” Veyahut da Allah kalplerini mühürleyecek, mutlak ve mutlak mühürleyecek!

Ev le yahtimenne. Buna ‘Nûn-u te’kîd-i sakîle’ derler; “mutlaka ve mutlaka, hiç şek şüphe yok, muhakkak böyle olacak” demektir. Aksi takdirde Allah onların kalplerini mühürleyecek. Ya bu yolu, yanlışlığı bırakırlar, nihayet verirler veyahut da Allah kalplerini mühürleyecek!

Sümme le yekûnenne mine’l-gâfilîn. “Sonra muhakkak ve muhakkak gafil kimselerden olacaklar, gafletten kurtulmaları mümkün olmayacak, hakkı göremez duruma düşecekler!”

Cuma terk etmeyin! Şimdi bir kısım arkadaşlar, bir kısım dostlar, bir kısım müslümanlar bu kanaatteler:

“Cumaları kılmayalım; şartları yok vs...”

Sorduk. Olabilir ya belki onlar haklı olur diye ulemamıza gittik sorduk. Belki onlar haklıdır. Ben her hâli, her sözü hata olan bir insanım, belki ben hata etmişimdir, mümkündür. Belki o kardeşlerim doğru söylüyordur diye seksen tane ulemaya sorduk. Saçını sakalını ağartmış, İslâm’da yetişmiş, gelişmiş hocaefendilere, ömrünü ilim yolunda sarf etmiş bilgin, alim kimselere sorduk. “Cumayı

terk etmeyin!” dediler. Terk etmeyin! Zaten onlar terk edin dese bile Őu hadîs-i Şerîfe bak: Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz ne diyor?

“Cumayı terk etmeyin!”

Cuma önemli bir ibadettir. Müslümanlar bir araya geliyor, kardeşlik var, muhabbet var. Topluca ibadetin faydası, sevabı var. Allah birliğimizi beraberliğimizi seviyor. Hepimiz dağ başına gidersek iş daha iyi olmuyor. Beraberliği seviyor, kalabalığı seviyor.

Yedullâhi alâ cemaati. “Allah’ın nusreti, yardımını, feyzi, bereketi, lütfu, rahmeti topluluk üzerine!”

Tek başına yan çekende değil; sen toplu ol!*Toplu vurdukça yürekler onu top sindiremez* Sen toplu toplu bir gönülden el ele gönül birliği yaparsan top tüfek sindiremez. Topun karşısına gidersen, topun başındaki adamı devirir geçersin. Sen birlik beraberliği ne bozuyorsun? Müslümanların birliğini beraberliğini sağlayan ibadetlerin en başında, garbın Őarkın hayran olduğu, Avrupalı’nın hayran olduğu ibadettir cuma namazı! Allahu Teâlâ

hazretleri; “Haftada bir, işini gücünü bırak! Ticaretini de bırak, o saatte kazanma, istemez. Bırak ticaretini, alışverişini de gel bu ibadete! Cuma günü namaza davet olunduğun zaman koş koş gel” diyor. Emretmiş.

Fes'av ilâ zikrillâhi.

“Allah’ın zikrine yürüyerek gelin.” demiyor; “Koşarak, seyirterek gelin!” diyor.

Allah öyle diyor, bazı kardeşlerimiz de “Kılmayın!” diyorlar. “Kılın!” diyenlere de şartları yok diye kızıyorlarmış. Ben bir şey bilmiyorum, işte hadîs-i şerîfi okudum. Allah akıl fikir versin!

Fâtiha-yı Şerîfe mea’l-Besmele...

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

16 Ramazan 1403 / 26.06.1983

İskenderpaşa Camii/ İstanbul

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

